

val lettek felújítva, tisztítással, repedések összeragasztásával, pótlással, a korrodált vas alkatrészek lecsiszolásával, a sípok kigömbölyítésével, a regiszterhúzókon a feliratok felfrissítésével, a porcelántáblákon új mázréteg felvitelével stb. A legszennyezettebb állapotú alkatrész, a fúvó, a felújítás során a régi bőr lefejtése után új bőrözést kapott juhbőrből és új kasírozást kék papírból.

Az évtizedek alatt általánosságban elhasználódó, foszló, molyosodó, tovább már nem megtartható anyagok, mint a bőr, filc, szükség szerint újra lettek cserélve a szelepeken, pedábillentyűzenen, spundtömítésnél, a fedett fasípok dugóinál. A már meggyengült rugókat is újakkal kellett pótolni. A pedábillentyűzet felső, elkopott felülete is újonnan készült juharfából.

Az orgona a regiszterszámnak megfelelően méretezett, új, háromfázisú orgonamotort kapott, amely hangszigetelt motordobozba került. A zárselepe megengedi a lábfújtató működését is.

A helyreállítás során összességében csak a hiányzó vagy a menthetetlen alkatrészek lettek újjal helyettesítve, az eredetivel azonos anyagból, technológiával készítve. A Dangl-műhely felújított orgonája Mezőberényben az éneklő intonációval újra szolgálja a liturgiát, a koncertéletet.

Hajdók Judit

A fényképeket a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra Kft. készítette.

Folyóiratunk reformátuskántor-rovatában —a korábbi bemutatások-bemutatókzások hasznát tapasztalva— a továbbiakban igyekszünk rendszeresen közölni református kántoraink saját maguk által fogalmazott bemutatkozását. Megbecsülésünket is kifejezzük hűsleges szolgálatuk iránt, de azt is reméljük, hogy az évek alatt fölhalmozódott anyag fontos egyházzene-történeti adatokkal szolgál, körképet rajzol, hiszen ami most jelen, nem is olyan sokára történelem lesz.

A kecskeméti református templom orgonista-kántora

Édesapám református lelkész, akinek az egyházzene —és általában a zene— mindig szívügye volt. Édesanyámmal az Osváth Viktor lelkész-karnagy-kántor vezette Kecskeméti Vég Mihály énekkarban ismerkedtek meg. A kórus már több mint 80 éves, és lelki közösség is. Ma kecskeméti kántorként én vezethetem.

Kisiskolás éveim a bács-kiskunsági Tázlárón teltek. A zenei táplálék a „'48-as” református énekeskönyv volt. Emlékszem, ahogy édesapám a templomi gyülekezetet vezette és tanította szép énekhangjával. Sokat énekelünk otthon és a tanyai bibliaórákon is. Mélyen belém ivódott sok-sok kitűnő „cantus firmus”.

Édesapám 1973-tól bajai lelkész lett. Zongoratanulmányokat kezdehettem meg a helyi zeneiskolában: itt és az ének-zeneiben megtanítottak a zenei betűvetésre. A parókia és a templom zenei paradicsomot jelentett. Jöttek hozzánk kórusok, muzsikusok, és mint a szervező családtagja közelről láthattam-hall-

hattam őket. Így ismertem meg személyesen a XX. századi református zene képviselőit. Ezek a találkozások, ismeretségek vittek el Debrecenbe, kántorképző tanfolyamra. Ott voltam 1986 júniusában is, amikor egy kóruspróba szünetében Sepsy Károly (a Nagytemplom orgonistája, a tanfolyam egyik tanára) megrendülve jelentette be Gárdonyi Zoltán elhunytát. Benne volt a légkörben, hogy aki most ment el, azt nemcsak tisztelték, de szerették is. Tüze volt e tanfolyamoknak, ez áradt a tanfolyami kórusból és a Kántus énekléséből is. A háromhetes kurzus végén orgonakoncert-sorozat volt a Nagytemplomban. Olyan erővel hatott rám a szólista játéka, hogy elfelejtettem hazautazni. Szüleim már aggódtak...

Ebben az időben kezdtem rendszeresen kántorkodni, amit miskolci tanulmányaim alatt folytattam. A Szinva-parti városban a Zenepalotában végeztem további tanulmányokat, orgona-, majd szolfézs-zeneelmélet szakon (az előbbi a néhai Virágh Endrénél). Akkoriban, a 80-as évek elején alakult meg a Tiszán-inneni Református Egyházkerület Ifjúsági Énekkara, mai nevén a Cantus Firmus Énekkar, ahol sok kitűnő muzsikust ismertem meg. Évekig lakhattam az evangélikus parókián; a szomszéd templomban sokat gyakoroltam, és az istentiszteleti felkészülések, valamint az idős lelkész tovább tágították a horizontomat. Római katolikus barátom révén a katolikus egyházzenebe is bepillanthattam.

A miskolci „hét bő” esztendő után egy év tanítás, majd a sorkatonai szolgálat következett. Közben részt vettem a Bács-Kiskunsági Református Egyház-megye zenei rendezvényein, de több országos egyházzenei alkalmon is. Fokozatosan megérett bennem az, amit először még a bajai parókián, egy vasárnap délután a templomkertben sétálva éreztem: EZ AZ, nekem ezzel kell foglalkoznom — aznap éppen egy újabb énekünkre csodálkoztam rá elemi erővel. Ilyet éreztem Dobszay László tanár úr legelső gregorián óráján is. A virágvasárnapi graduál (Gloria laus) volt az, ami a liturgikus zene világát megnyitotta nekem. Ekkor már a kecskeméti gimnáziumban tanítottam. A református gimnázium jó lehetőséget kínált egyházzenei vonzalmam megélésére. Ezekben az esztendőkből is részt vettem képzéseken, kurzusokon, a ReZeM alkalmain. A budapesti egyházzenei képzésről —amely időszakért mindig hálás leszek— „átnyergeltem” Debrecenbe, és végül az ottani egyházzene szakon szereztem egyházzenesz diplomát, 2004-ben. Itt a liturgikus orgonajátékot emelem ki, mert a legközvetlenebbül ezt tudom hasznosítani 2002 óta végzett kántori szolgálatomban. Hiszen a heti 10–16 orgonaszolgálat feltételezi is ezt a stúdiomot, s egyúttal rendszeres intonációírásra, harmonizálásra serkent. Ide tartozik még, hogy eljuthattam néhány olyan kurzusra, amelyen a már többször emlegetett zenei horizontot tovább tágulhatott.

Kecskeméten évente 3000 (háromezer!) igehirdetési alkalom van, ahol megszólalhat a „zengő ige” is. Ez az állandó —például a minden reggeli—alkalmakat éppúgy jelenti, mint a kazuális szolgálatokat, tehát az esküvőket, temetéseket. De a helyből fakadóan sok-sok „extra” istentiszteletnek is helyet ad

templomunk: ide kell érteni a püspökszenteléstől az országos tanévnyitóig, a helyi képviselőkre mondott áldásig sok mindent. Természetesen vannak zenei szolgatársaim, akik a különböző területeken segítenek. Itt említem meg, hogy az elmúlt évben indult egy orgonakör, ahol egyfajta mini-kántorképzésben vesznek részt az érdeklődők.

Sok temetői szolgálatot is el kell látnunk. Ebben is van segítségem, hisz alkalomadtán egyszerre több helyen is jelen kellene lennem. A lelkipásztorok is „kántorizálnak” ilyenkor, ha szükséges, és másokat is be lehet vonni a temetői éneklésbe. Az orgona-helyettesítésbe be tudok kapcsolni fiatalabbakat, akik különböző képesítéssel rendelkeznek. Szükség van minden épkézsláb „billentyűsre”, hiszen nem csak a templomi orgonánál való helyettesítésről van szó, hanem arról is, hogy egyidejűleg több prédikáló-állomáson folyik istentisztelet. Jó, hogy számíthatok az orgonálni tudó nyugdíjas lelkészekre is.

Orgonánk 2001-ben újult meg a Pécsi Orgonakészítő Manufaktúra munkájaként. Az új hangszer az 1890-ben készült, 1912-ben átépített Angster-orgona sípsorait is megtartotta; üzembiztos, hárommanuálos–pedálos instrumentum. Évek óta minden szerda délben tartunk egy orgonamatinéit; rendszeres látogatói is vannak a betérő turisták mellett. Az alkalmi —pl. évfordulós— orgonakoncertek mellett van egy sorozatunk: „Az orgona és barátai” című, ahol különböző „formációkban” szólal meg hangszerünk: természetesen elsősorban kórusokkal, de harsonákkal, üstdobokkal, vonósokkal, vagy akár szaxofonnal együtt is. A harsona rendszeres szereplője vasárnapi istentiszteletünknek: erősíti a mindenkori cantus firmust, esetleg részt vesz a korálelőjátékban.

Miért fontos itt, Kecskeméten a többféle szemléletmód? Mert ez sajátos hely, nevezetesen 13 lelkipásztor zenei munkatársa vagyok, kitűnő ének-zene szakos kollégák vesznek körül, a város zenei élete gazdag. Gyülekezeti énekkarunk

mellett még négy kórus működik az eklézsia égisze alatt, ha a református iskoláinkat is idevesszük. Márpedig „templom és iskola” szimbiózisából alakul ki a valódi egyházzene. Ezt leginkább gyermekeinken látom, akik közül többen a református iskolákba járnak. A lehetőség, amely gyermekkorban nekem megadatott, az ő esetükben kiegészül a harmadik „szállal”: az iskolával.

Mikesi Tibor